

Lyhennetty taltio

Antopäivä
23.6.2015Nro
1281

MUUTOKSENHAKIJA TrustBuddy AB

VASTAPUOLI P

ASIA Velkasuhteeseen perustuva saatava

RATKAISU, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Rovaniemen hovioikeuden tuomio 12.11.2014 nro 517

KORKEIMMAN OIKEUDEN RATKAISU

Käsitellessään TrustBuddy AB:n valitusta Korkein oikeus on, varattuaan asianosaisille tilaisuuden lausua asiasta, katsonut esille tulleen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklassa tarkoitettu kysymys, joka vaatii Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua. Tämän vuoksi Korkein oikeus on ennen asian ratkaisemista tehnyt seuraavat kaksi käsittelyratkaisua sekä päätöksen ennakkoratkaisupyynnön tekemisestä.

- - - - -

Päätös ennakkoratkaisun pyytämisestä

Oikeudenkäynnin kohde

1. Korkeimmassa oikeudessa vireillä olevassa asiassa valittajana on pörssiin listautunut yhtiö, joka liiketoimintanaan harjoittaa useassa jäsenvaltiossa niin kutsuttua vertaislainatoimintaa (peer to peer lending, P2P). Asiassa on kysymys yhtiön kuluttajaa vastaan nostamasta velkomuskanteesta, jossa luoton ottaneelta kuluttajalta vaaditaan luottosopimuksen mukaisia luoton kustannuksia.

2. Luotto perustuu yhtiön ennalta laatimiin yleisiin sopimusehtoihin. Niiden mukaan yhtiö tarjoaa internetissä asiakaspalvelujärjestelmän, jonka jäseninä olevat yksityishenkilöt voivat antaa ja ottaa luottoja toisiltaan. Sopimusehtojen mukaan yhtiö toimii ainoastaan välittäjänä ja luottosopimusten osapuolia ovat järjestelmän jäsenet.

3. Asian ratkaiseminen edellyttää, että Korkein oikeus ottaa kantaa siihen, onko yhtiötä pidettävä kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2008/48/EY (jäljempänä kulutusluottodirektiivi) tarkoitettuna luotonantajana ja onko kyseinen luottosopimus kulutusluottodirektiivissä tarkoitettu luottosopimus. Koska direktiivillä on toteutettu täydellinen yhdenmukaistaminen, on

tärkeää, että käsitteitä tulkitaan samalla tavalla kaikissa jäsenvaltioissa.

4. Suomalaisissa tuomioistuimissa on vireillä useita satoja kanteita, jotka koskevat saman yhtiön markkinoimia luottoja ja joissa joudutaan ottamaan kantaa tässä pyynnössä selostettuun oikeuskysymykseen. Tämän vuoksi Korkein oikeus pyytää, että unionin tuomioistuin antaisi ennakkoratkaisupyynnön käsittelylle etusijan.

Asian kannalta merkitykselliset tosiseikat

5. Asiassa vastaajana oleva P oli tehnyt 600 euron lainaa koskevan luottosopimuksen 16.8.2013.

6. Luottosopimuksen tekoajankohtana voimassa olleissa TrustBuddy AB:n yleisissä sopimusehdoissa kuvataan yhtiön markkinoimia luottosopimuksia ja eri tahojen roolia niissä seuraavasti.

7. Yleisissä ehdoissa todetaan toiminnan luonteesta seuraavaa:

- ”TrustBuddy on Internetissä toimiva kohtaauspaikka (yritys), joka välittää jäsentensä välisiä kontakteja, jotta nämä voisivat antaa ja ottaa keskenään rahaa lainaksi.”

- ”TrustBuddy ei ole lainasopimuksen osapuoli, mutta siihen sovelletaan näitä ehtoja, ja siten se vain välittää lainan antajan ja ottajan välisiä lainoja.”

8. Yleisten ehtojen mukaan TrustBuddy AB:n välittämien lainojen laina-aika on 30 päivää. Lainat ovat 100 - 600 euron suuruisia. Lainan hakemisesta ja myöntämisestä todetaan ehdoissa seuraavaa:

- ”Kaikki TrustBuddyn jäsenet voivat hakea lainaa TrustBuddyn ehtojen mukaisesti. Kun TrustBuddy saa lainahakemuksen, hakijan henkilötiedot ja luottotiedot tarkistetaan.”

9. Lainan kustannuksista todetaan ehdoissa seuraavasti:

- ”TrustBuddy päättää lainan korosta yksinään, ja kaikkien lainasopimusten korko on sama. Lainan korko on kaksitoista (12) prosenttia.”

- ”Lainan ottaja maksaa koron lisäksi korvauksen TrustBuddylle lainasopimuksen hallinnoinnista ja järjestämisestä lainan välittäjänä (katso myös maksut luvusta 5). Kaikki tällaiset kulut sisältyvät "todelliseen korkoon". Todellinen korko käy ilmi täältä: [Link].”

10. Kaikki TrustBuddyn jäsenet voivat ehtojen mukaan antaa TrustBuddyn kautta rahaa lainaksi toisille jäsenille. Tästä todetaan ehdoissa seuraavaa:

- ”Jäsenen on talletettava rahaa TrustBuddy-tililleen, jotta hänestä tulisi lainan antaja. Kun jäsen tallettaa rahaa TrustBuddyyn, hän suostuu toimimaan lainan antajana ja solmimaan lainaehtojen mukaisia lainasopimuksia yhden tai usean lainan ottajan kanssa.”

- ”Lainan antajan tallettamat rahat jaetaan mahdollisimman monelle lainan ottajalle, jolloin jokaista lainaa kohti voi olla enintään 60 lainan antajaa. Jos lainan ottaja lainaa esimerkiksi EUR 600, lainan antajia voi olla jopa 60 ja jokainen lainaa EUR 10. Riskit hajautetaan tällä tavoin ja yksittäisten lainan antajien menetykset minimoidaan.”

- ”TrustBuddy laskee luottotappiot jatkuvasti ja jakaa ne lainan antajien kesken talletuksen määrään suhteutettuna. Kaikki saatavat lainan ottajilta, jotka katsotaan lopulta nolllaksi (0), ovat tällaisia tappioita.”

- ”Lainan antajan voi milloin hyvänsä pyytää maksamaan TrustBuddy-tilinsä hyväksi laskettavat rahan pankkitililleen. Rahat voidaan maksaa, jos TrustBuddyn asiakastilillä on riittävästi varoja.”

11. Yleisten ehtojen mukaan jäsenten TrustBuddylle siirtämät varat talletetaan yhteiselle asiakasvaraintilille. Ehtojen mukaan jäsenen osuus yhteisestä asiakastilistä on sama kuin jäsenen talletusten suhde muiden jäsenten talletuksiin.

12. Lainanantajien ja -ottajien henkilöllisyyttä ei ehtojen mukaan ”turvallisuussyistä ja käytännön syistä” ilmoiteta lainasopimuksissa. TrustBuddy sitoutuu salaamaan lainanantajan ja -ottajan henkilöllisyyden kolmannelta osapuolelta, ellei tietoja ole paljastettava oikeuden päätöksellä tai poliisin tai syyttäjän vaatimuksesta.

13. TrustBuddy AB voi ehtojen mukaan siirtää lainanantajan puolesta lainanantajan saatavan perintätoimistolle tai muulle kolmannelle osapuolelle ehtojen mukaisesti. Ehdoissa todetaan lähemmin TrustBuddy AB:n oikeudesta edustaa lainanantajaa seuraavasti:

- ”Lainan antaja siirtää TrustBuddylle yleisten ehtojen mukaisesti sovitun lisäksi oikeuden edustaa lainan antajaa kaikissa asioissa, jotka koskevat lainan antajan lainasopimukseen perustuvia vaatimuksia lainan ottajalle, TrustBuddylla on oikein lainan antajan puolesta ryhtyä kaikki lainasopimuk-

sen tai yleisten ehtojen mukaisiin toimiin. Siirto koskee myös lainan antajaa koskevia yleisiä ehtoja.”

- ”Lainan antaja antaa TrustBuddylle oikeuden siirtää lainan antajan lainan ottajaa koskevat vaatimuksen kokonaan tai osittain kolmannelle osapuolelle tai pyytää erillistä perintätoimistoa perimään vaatimukseen perustuvan saatavan. TrustBuddyn katsotaan jälkimmäisessä tapauksessa toimivan velan perijänä (ruotsiksi: inkassomandatarie) lainana antajan puolesta.”

- ”[L]isäksi lainan antaja antaa TrustBuddylle pysyvän asianajovaltakirjan, jonka perusteella TrustBuddy edustaa lainan antajaa kaikissa lainasopimukseen liittyvissä asioissa, mukaan luettuna asiakirjojen allekirjoittaminen, neuvottelemine kaikista sopimuksista, lainasopimukseen liittyvät tilitapahumat sekä lainan antajan edustaminen kaikissa muissa asioissa, jotka liittyvät lainan antajan ja ottajan väliseen sopimussuhteeseen.”

Menettely vireillä olevassa pääasiassa

14. TrustBuddy AB nosti Oulun käräjäoikeudessa kanteen, jossa se vaati P:n velvoittamista suorittamaan yhtiölle pääoman 600 euroa sekä korkoja, viivästyskorkoja, luotto- ja perimiskuluja yhteensä 286,49 euroa. P ei vastannut kanteeseen eikä ole muutoinkaan millään tavoin osallistunut oikeudenkäyntiin.

15. Käräjäoikeus käsitteli asian yksinkertaistetussa menettelyssä ja hylkäsi (yksipuolinen tuomio ja tuomio 27.6.2014 nro 14/11939) korkoa ja muita luottokuluja koskevat vaatimukset siltä osin kuin ne ylittivät kuluttajansuojalaissa säädetyn kuluttajaluoton korkeimman sallitun todellisen vuosikoron eli korkokaton (katso lähemmin jäljempänä 34 kohta). Käräjäoikeus katsoi, että vaatimukset tältä osin olivat selvästi perusteettomia, jolloin vaatimukset lain mukaan voi-

daan hylätä silloinkin, kun vastaaja ei osallistu oikeudenkäyntiin.

16. Käräjäoikeus katsoi, ettei P ollut tehnyt nimenomaista luottosopimusta kolmansien osapuolten, rahan tallettajien kanssa. Kun P oli rekisteröitynyt TrustBuddy AB:n verkkopalveluun lainaa ottaakseen, yhtiö oli maksanut lainan pääoman P:lle ja yhtiö velkoi saatavaa kuluineen omiin nimiinsä P:ltä, tosiasiallinen luottosuhde oli syntynyt TrustBuddy AB:n ja P:n välille. Näin ollen asiassa tuli sovellettavaksi kuluttajansuojalaki ja siihen sisältyvä korkokattosäännös.

17. Rovaniemen hovioikeus (tuomio 12.11.2014 nro 517), jonne TrustBuddy AB valitti, ei muuttanut käräjäoikeuden tuomiota.

Pääasian asianosaisten vaatimukset

18. TrustBuddy AB on valittanut hovioikeuden tuomiosta Korkeimpaan oikeuteen.

19. TrustBuddy AB on vaatinut hovioikeuden tuomion kumoamista ja P:n velvoittamista maksamaan sen vaatimat määrät. Yhtiön mukaan se ei ole toiminut luotonantajana vaan yksityisten henkilöiden välisiä vertaislainoja välittävänä luotonvälittäjänä. Sen toiminta ei kuulu kuluttajansuojalaissa säädetyn korkokaton soveltamisalan piiriin. Kysymys siitä, onko yhtiö luotonantaja, ei ole kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla niin selvä, että hovioikeudella olisi

ollut oikeus hylätä yhtiön vaatimuksia viran puolesta selvästi perusteettomina.

20. Korkeimman oikeuden käsiteltävänä ovat enää yhtiön vaatimukset 600 euron pääomalle yhden kuukauden lainasta maksettavasta 72 euron korosta sekä 44 euron käsittelymaksusta. Nämä kustannukset vastaavat 733,95 prosentin todellista vuosikorkoa.

21. P ei ole vastannut valitukseen.

Säännökset

Unionin oikeus

22. Kulutusluottodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan luottosopimukseen. Direktiivin 3 artiklan mukaan direktiivissä tarkoitetaan:

b) 'luotonantajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeino-, liike- tai ammatti-toiminnassaan myöntää tai lupaa myöntää luottoja;

c) 'luottosopimuksella' sopimusta, jonka mukaan luotonantaja myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle luottoa maksun lykkäyksen, lainan tai muun vastaavan taloudellisen järjestelyn muodossa, lukuun ottamatta palvelun jatkuvaa suorittamista tai samantyyppisten tavaroiden jatkuvaa toimittamista koskevia sopimuksia, joiden mukaan kuluttaja maksaa palvelut tai tavarat niiden toimittamisen ajan maksuerissä;

23. Kulutusluottodirektiivissä asetetaan tiedonantovelvoitteita luotonantajille. Direktiivin 5 artiklassa säädetään

luotonantajan velvollisuudesta antaa artiklassa luetellut tiedot ”Vakiomuotoiset eurooppalaiset kulutusluottotiedot” -lomakkeen avulla ja 10 artiklassa tiedoista, jotka luottosopimuksessa on mainittava.

24. Kulutusluottodirektiivin 22 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden direktiivin täytäntöön panemiseksi antamia säännöksiä ei voida kiertää siten, että sopimukselle annetaan erityinen muoto.

25. Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (jäljempänä sopimusehtodirektiivi) 1 artiklan mukaan direktiivin tarkoituksena on lähentää jäsenvaltioiden elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välillä tehtyjen sopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

26. Sopimusehtodirektiivin 2 artiklassa määritellään ”kuluttajan” ja ”elinkeinonharjoittajan” käsitteet. Direktiivissä tarkoitetaan:

b) ”kuluttajalla” jokaista luonnollista henkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään ei harjoita ammatti- tai liiketoimintaa;

c) ”elinkeinonharjoittajalla” jokaista luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tämän direktiivin kattamia sopimuksia tehdessään harjoittaa joko julkisen tai yksityisen alan ammatti- tai liiketoimintaa.

27. Sopimusehtodirektiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusehtoa, josta ei ole erikseen neuvoteltu, pidetään koh-

tuuttomana, jos se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.

28. Sopimusehtodirektiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan sopimusehtojen kohtuuttoman luonteen arviointi ei saa koskea sopimuksen pääkohteen määrittelyä, hinnan tai korvauksen riittävyyttä eikä vastineena toimitettavia palveluja ja tavaroita, jos ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi.

29. Sopimusehtodirektiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on säädettävä, että elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti ja että sopimus jää muilta osin osapuolia sitovaksi, jos sopimus voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja. Jäsenvaltioiden on 7 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajien ja kilpaillevien elinkeinonharjoittajien edun vuoksi varmistettava, että on olemassa riittäviä ja tehokkaita keinoja kohtuuttomien ehtojen käytön lopettamiseksi elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisissä sopimuksissa.

Kansallinen oikeus

30. Kulutusluottodirektiivi on pantu Suomessa täytäntöön pääosin kuluttajansuojalain (20.1.1978/38) 7 luvun kuluttajaluottosopimuksia koskevilla säännöksillä.

31. Kuluttajaluoton määritelmä sisältyy 7 luvun 1 §:n 1 momenttiin:

Tässä luvussa säädetään kuluttajaluotoista. *Kuluttajaluotolla* tarkoitetaan luottoa, jonka elinkeinonharjoittaja (*luotonantaja*) sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisenä järjestelyinä.

32. Kuluttajan ja elinkeinonharjoittajan käsitteiden määritelmät ovat kuluttajansuojalain 1 luvun 4 ja 5 §:ssä:

4 §

Kuluttajana pidetään tässä laissa luonnollista henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

5 §

Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan tässä laissa luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammatillisesti pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittaviksi.

33. Kuluttajansuojalain 7 luvun säännöksillä pannaan täytäntöön muun muassa kulutusluottodirektiivin 4, 5 ja 10 artiklan mukaiset luotonantajaa koskevat tiedonantovelvoitteet. Näistä säädetään erityisesti luvun 8 - 11 §:ssä ja 17 §:ssä.

34. Kuluttajansuojalain 7 lukuun on vuonna 2013 lisätty 17 a §, jossa säädetään kuluttajaluottosopimuksia koskevasta korkokatosta:

Jos luoton määrä tai luottoraja on alle 2 000 euroa, luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko saa olla enintään korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä 50 prosenttiyksiköllä. Hyödykesidonnaiseen luottoon tätä pykälää

sovelletaan kuitenkin vain, jos kuluttajalla on luottosopimuksen nojalla myös oikeus nostaa rahavaroja.

Ennakkoratkaisupyynnön tarve

35. Korkeimman oikeuden ratkaistavana olevat kysymykset liittyvät yhtäältä sopimusehtodirektiivin soveltamiseen, jolloin merkitystä voi olla sillä, onko TrustBuddy AB täytännyt kulutusluottodirektiivin asettamat velvoitteet. Toisaalta kysymys voi olla myös siitä, onko TrustBuddy AB vaatinut maksuja vastoin kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n korkokattosäännöstä, jota sovelletaan jäljempänä selostettavalla tavalla vain luotonantajan kuluttajalle myöntämiin luottoihin.

Sopimusehtodirektiivi

36. Sopimusehtodirektiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot eivät sido kuluttajia. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan ehdon kohtuuttoman luonteen arviointi ei kuitenkaan saa koskea sopimuksen pääkohteen määrittelyä, hinnan tai korvauksen riittävyyttä eikä vastineena toimitettavia palveluja ja tavaroita, jos ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi.

37. Kun tuomioistuimien arvioi sitä, onko kulutusluottosopimuksessa oleva sopimusehto laadittu direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla selkeästi ja ymmärrettävästi

ja onko sopimusehto kohtuuton, merkitystä on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan mahdollista antaa sille, onko elinkeinonharjoittaja täyttänyt kulutusluottodirektiivin ja vastaavan kansallisen lainsäädännön mukaiset tiedonantovelvollisuutensa asianmukaisesti (määräys *Pohotovost'*, C-76/10, EU:C:2010:685, 69 - 71 kohta).

38. Jotta Korkein oikeus voi ratkaista sen, täyttyvätkö kohtuuttomuusarvioinnin edellytykset TrustBuddy AB:n laatimien vakioehtojen osalta, sen on ensin otettava kantaa siihen, onko TrustBuddy AB:ta pidettävä kulutusluottodirektiivissä tarkoitettuna luotonantajana.

Korkokattosäännös

39. Asiassa esitetyt vaatimukset voivat tulla arvioitavaksi myös kuluttajansuojalain 7 luvun 17 a §:n korkokattosäännöksen valossa.

40. Korkokattosäännöstä sovelletaan ainoastaan siinä tapauksessa, että kysymyksessä katsotaan olevan säännöksessä tarkoitettu luottosopimus. Säännös on osa kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaa 7 lukua, jolla kulutusluottodirektiivi on pantu täytäntöön. Luvun 1 § sisältää kuluttajaluoton määritelmän, jonka mukaan kuluttajaluotolla tarkoitetaan luottoa, jonka elinkeinonharjoittaja (luotonantaja) sopimuksen mukaan myöntää tai lupaa myöntää kuluttajalle lainana, maksunlykkäyksenä tai muuna vastaavana taloudellisena

järjestelynä. Säännöksen on tarkoitus vastata kulutusluottodirektiivin 3 artiklan b ja c kohdassa olevia 'luottosopimuksen' ja 'luotonantajan' määritelmiä.

41. Korkokattosäännöksen soveltamisala on siten erottamattomasti sidoksissa mainittuun kuluttajaluoton määritelmään ja samalla myös kulutusluottodirektiivin mukaisiin luottosopimuksen ja luotonantajan käsitteisiin. Tämän vuoksi käsitteiden tulkinta on tarpeen myös korkokattosäännöksen soveltamisen kannalta.

Ennakkoratkaisukysymyksen perustelut

42. TrustBuddy AB katsoo harjoittavansa vertaislainatoimintaa ja välittävänsä vertaislainoja yksityishenkilöiden välillä. Yhtiön mukaan yksityishenkilöt siirtävät TrustBuddy AB:n asiakasvaraintilille lainattavia varoja, joita yhtiö lainanantajien valtuuttamana välittää edelleen lainanottajille pieninä 100 - 600 euron lainoina.

43. Kulutusluottodirektiivin 3 artiklan b alakohdan mukaan direktiivissä tarkoitetaan "luotonantajalla" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnassaan myöntää tai lupaa myöntää luottoja.

44. Tulkinnanvaraista esillä olevassa asiassa on, voidaanko TrustBuddy AB:n harjoittamassa toiminnassa katsoa olevan kyse luottojen myöntämisestä. Unionin tuomioistuimen kannanot-

to tarvitaan siihen, mitkä ovat olennaisia seikkoja tätä arvioitaessa.

45. Korkein oikeus toteaa asiakirjoista selviävän, että TrustBuddy AB:n ennalta laatimien yleisten ehtojen mukaan lainanhakijat toimittavat lainahakemuksen yhtiölle, joka tarkistaa hakijan henkilötiedot ja luottotiedot. TrustBuddy AB:n mukaan laina myönnetään yhtiön palvelualustan välityksellä automaattisesti, jos luottotiedoissa ei ole merkintöjä ja asiakasvaraintilillä on riittävästi lainattavia varoja.

46. Korkein oikeus katsoo, että päätöksen yksittäisen lainan myöntämisestä tekee tällöin yhtiö. Ratkaisevaa merkitystä ei voida antaa sille, tehdäänkö hyväksymispäätös automatisoidun tietojärjestelmän avulla yhtiön ennalta määrittämien kriteerien perusteella vai muulla tavoin. Asiakasvaraintilille varojaan siirtäneet henkilöt eivät osallistu päätöksentekoon.

47. Lisäksi lainanantoa koskevat olennaiset seikat, kuten myönnettävien lainojen suuruus, koron määrä, lainakulut, laina-ajan pituus ja mahdollisuus pidentää laina-aikaa, määräytyvät kaikki TrustBuddy AB:n ennalta laatimien yleisten ehtojen perusteella. Luotonantoon rahaa luovuttaneilla henkilöillä ei ole ehtojen mukaan vaikutusmahdollisuutta luottosopimusten sisältöön. Ehtojen mukaan lainattavaksi luovutetut määrät hajautetaan eri luotonottajille. Yhtä 600 euron lainaa kohden voi olla 60 eri lainanantajaa.

48. Yleisten ehtojen mukaan lainanantaja siirtää TrustBuddy AB:lle oikeuden edustaa itseään kaikissa asioissa, jotka koskevat lainanantajan lainasopimukseen perustuvia vaatimuksia lainanottajalle. Ehtojen mukaan lainanantaja antaa yhtiölle myös pysyvän asianajovaltakirjan, jonka perusteella yhtiö edustaa lainantajaa kaikissa lainasopimukseen liittyvissä asioissa, jotka liittyvät lainanantajan ja -ottajan väliseen sopimussuhteeseen ja luoton perimiseen.

49. Ehdoista ilmenee myös, ettei niiden henkilöiden nimiä, jotka väitetysti ovat luotonantajia, missään vaiheessa ilmoiteta kuluttajalle.

50. Korkeimman oikeuden käsiteltävänä olevassa tapauksessa vertaislainatoimintaa harjoittava elinkeinonharjoittaja käyttää siis kuluttajaan nähden luotonantajalle yleensä kuuluvaa määräämisvaltaa luoton myöntämisen, luottoehtojen ja luoton perimisen osalta. Niiden henkilöiden nimiä, jotka väitetysti ovat luotonantajia, ei ilmoiteta lainanottajalle.

51. Korkein oikeus katsoo, että näitä seikkoja olisi mahdollista pitää olennaisina arvioitaessa sitä, voidaanko elinkeinonharjoittajaa pitää kulutusluottodirektiivissä tarkoitettuna luotonantajana. Toisaalta asiassa tulee pohdittavaksi se, onko TrustBuddy AB:n esille nostamille seikoille, kuten sille, että lainattavat rahat ja maksetut lainat ovat erillisellä asiakasvaraintilillä, annettava olennaista merkitystä asian arvioinnissa. TrustBuddy AB:n mukaan asiakas-

varaintilille siirretyt varat eivät tule yhtiön haltuun, omistukseen tai määräysvaltaan eikä yhtiöllä ole valtuutta määrätä niistä.

52. TrustBuddy AB on myös tuonut esiin, että sen ei voida katsoa käyttävän yksipuolista määräämisvaltaa lainasuhteessa, koska lainanottaminen ja -antaminen tapahtuu lainanantajien hyväksymin yleisin ehdoin. Lainanantajilla on myös päättäväältä sen suhteen, kuinka paljon ne siirtävät asiakasvaraintilille rahaa ja minkä maalaisille lainanottajille rahaa lainataan. Yhtiö ei voi myöntää lainoja muilla kuin sovituilla ehdoilla. TrustBuddy AB toteaa myös, ettei se kannaluoton antamisesta aiheutuvaa luottotappioriskiä tai saa korkoa lainatuille määrille. Lisäksi lainanantaja, joka päättää lainata varojaan muualle kuin kotimaahansa, vastaa itse kansainvälisiin tilisiirtoihin mahdollisesti liittyvistä kustannuksista.

53. Yhtiö on lisäksi vedonnut siihen, että TrustBuddy AB:n vertaislainapalvelun ehdoissa ja palvelukuvauksessa yhtiön internetsivuilla on ilmoitettu selkeästi, että yhtiön välittämässä lainoissa luoton myöntää toinen yksityishenkilö. Yhtiön mukaan sekä lainanantajan ja TrustBuddy AB:n että lainanottajan ja TrustBuddy AB:n välinen sopimus on sopimus luotonvälityspalvelun käyttämisestä. Yhtiö katsoo, ettei se toimi myöskään kulutusluottodirektiivin 3 artiklan f kohdassa tarkoitettuna luotonvälittäjänä, koska sen ylläpitämän

järjestelmän piirissä ei ole artiklan b kohdassa tarkoitettuja ammattimaisia luotonantajia.

54. Edellä esitetyn perusteella Korkein oikeus tiedustelee unionin tuomioistuimelta, onko kulutusluottodirektiivin 3 artiklan b kohtaa tulkittava siten, että luotonantajana pidetään myös sellaista elinkeinonharjoittajaa, joka markkinoi internetissä kuluttajille luottoja niin sanottuina vertaislainoina ja joka käyttää kuluttajaan nähden luotonantajalle yleensä kuuluvaa määräämisvaltaa luottoehtojen, luoton myöntämisen ja perimisen osalta, vaikka varat luottoihin ovat peräisin nimettömiksi jääviltä yksityishenkilöiltä ja ne pidetään erillään elinkeinonharjoittajan omista varoista.

Ennakkoratkaisukysymys

Korkein oikeus on varattuaan asianosaisille tilaisuuden lausua ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä ja pyynnön sisällöstä päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

Onko kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta annetun direktiivin 2008/48/EY 3 artiklan b kohtaa tulkittava siten, että luotonantajana pidetään myös sellaista elinkeinonharjoittajaa, joka markkinoi internetissä kuluttajille luottoja niin sanottuina vertaislainoina ja joka käyttää kuluttajaan nähden luotonantajalle yleensä kuuluvaa määräämisvaltaa luottoehtojen, luoton myön-

tämisen ja perimisen osalta, vaikka varat luottoihin ovat peräisin nimettömiksi jääviltä yksityishenkilöiltä ja ne pidetään erillään elinkeinonharjoittajan omista varoista?

Saatuun ennakkoratkaisun Korkein oikeus antaa ratkaisunsa pääasiassa.

KORKEIN OIKEUS

Gustav Bygglin

Ilkka Rautio

Marjut Jokela

Jukka Sippo

Tuula Pynnä

Mervi Pere

Lyhennysjäljennöksen oikeaksi todistaa
Korkeimman oikeuden ratkaisun antopäivänä.

Esittelijä

Mervi Pere